

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO JAPOŃSKIM PRAWIE DLA PRZESIEBIORCÓW

Aleksandra Czubak

senior associate KKG Legal, adwokat

PODSTAWY RELIGIJNE I FILOZOFICZNE ORAZ PERSPEKTYWA HISTORYCZNA

NAJWAŻNIEJSZE EPOKI

1

EPOKA JŌMON

(ok. 14 000 p.n.e. – ok. 300 p.n.e.)

- Najstarsza znana epoka w historii Japonii.
 - Społeczeństwo żyło głównie w małych osadach.
-

2

EPOKA YAYOI

(ok. 300 p.n.e. – 300 n.e.)

- Powstanie struktur społecznych i załączków państwowości.
- Wpływy z Chin i Korei znacząco wpłynęły na rozwój kultury.
- **Rozwój shintō**
 - Rodzima religia Japończyków (Idea Makoto – szczerości; idea kami, przestępstwa stanowiły plamy na honorze, ale mogły być oczyszczone przez rytuały religijne np. harai).

3

EPOKA KOFUN

(300 – 552)

- Powstanie pierwszych struktur władzy centralnej.
- Okres silnych wpływów z Chin i Korei, m.in. buddyzm.

4

EPOKA ASUKA

(552 – 710)

- Wprowadzenie buddyzmu jako religii państwowej.
- Początki państwowości i centralizacji władzy.
- Reformy Taika na wzór chińskich systemów administracyjnych.

5

EPOKA NARA

(710 – 794)

- Pierwsza stała stolica w Narze.
 - Rozkwit **buddyzmu** i literatury, spisanie kronik takich jak Kojiki i Nihon Shoki.
 - Silne wpływy chińskie w kulturze, administracji i religii.
-

6

EPOKA HEIAN

(794 – 1185)

- Stolica została przeniesiona do **Kioto** (dawniej Heian-kyō).
 - Wzrost znaczenia arystokracji i zanikanie centralnej władzy.
-

7

EPOKA KAMAKURA

(1185 – 1333)

- Władzę przejmuje ród wojowników – **siogunat** Kamakura.
 - Początek feudalizmu i dominacja **klasy samurajów**.
-

8

EPOKA MUROMACHI

(1336 – 1573)

- Okres rozkwitu kultury zen i estetyki japońskiej (np. teatr Nō, ogrody zen).
- W późniejszym okresie rozbięcie kraju na walczące ze sobą domeny (Sengoku).

9

EPOKA AZUCHI-MOMOYAMA (1573 – 1603)

- Okres zjednoczenia kraju przez Nobunagę, Hideyoshiego i Tokugawę.
- Wzrost kontaktów z Europą (misjonarze, handel).
- Rozkwit sztuki i architektury zamkowej.

10

EPOKA EDO (1603 – 1868)

- Rządy rodu Tokugawa, izolacja kraju (sakoku).
- Surowa kontrola nad społeczeństwem i klasowy system społeczny.

11

EPOKA MEIJI (1868 – 1912)

- Restauracja Meiji i modernizacja Japonii na wzór zachodni.
- Zniesienie feudalizmu i rozwój przemysłu.
- Konstytucja i wzmocnienie roli Cesarza.

12

EPOKA TAISHŌ

(1912 – 1926)

- Krótki okres demokratyzacji i wolności politycznej.
 - Wzrost kultury masowej i wpływów zachodnich.
 - Trudności gospodarcze i napięcia społeczne.
-

13

EPOKA SHŌWA - „ERA OŚWIECONEGO POKOJU”

(1926 – 1989)

- Okres II wojny światowej i rządów militarystycznych.
 - Po wojnie – odbudowa i szybki rozwój gospodarczy.
 - Nowa konstytucja i nowe prawo.
 - Zmiana roli cesarza. Okupacja amerykańska.
-

14

EPOKA HEISEI

(1989 – 2019)

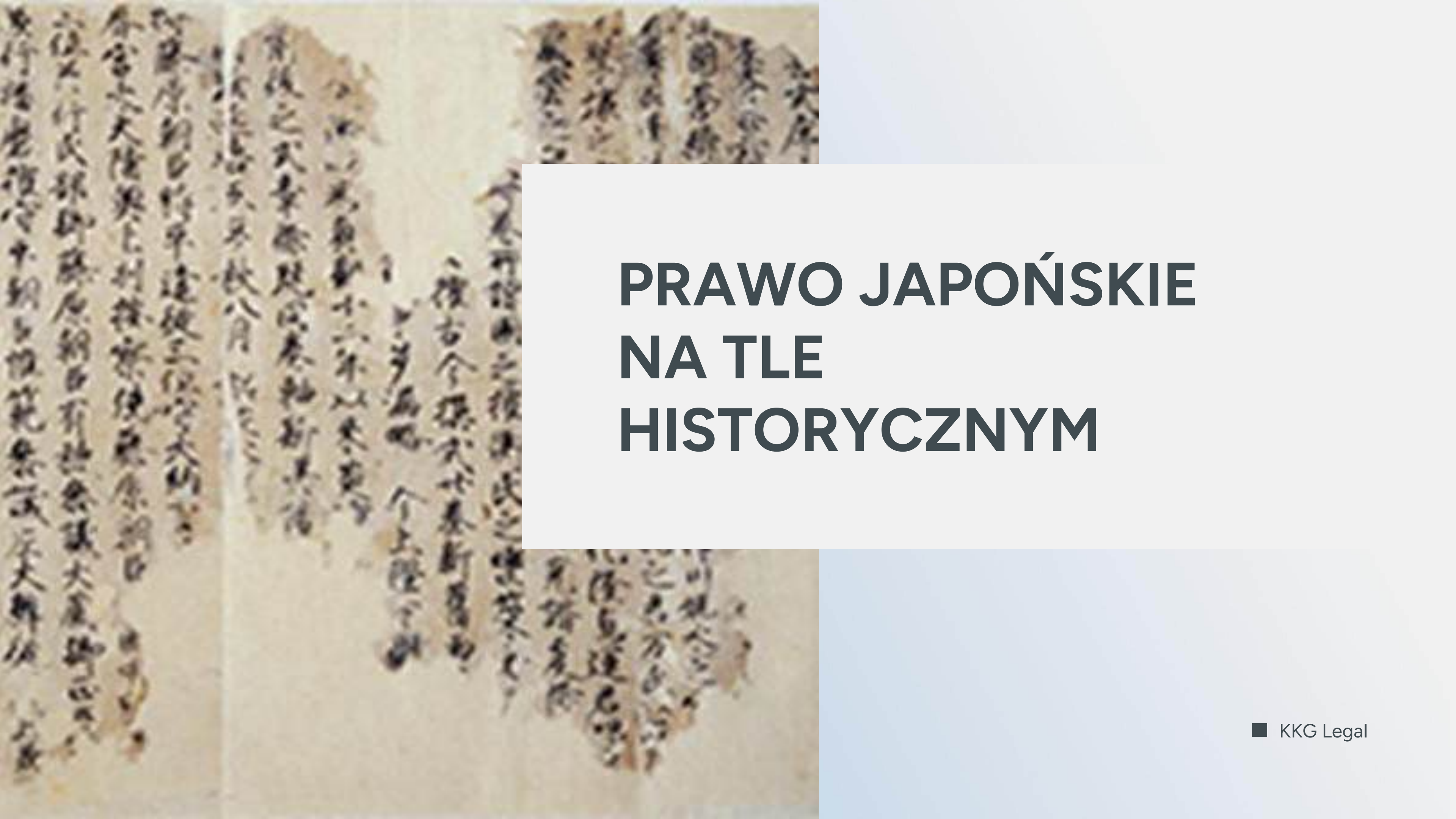
- Silna pozycja Japonii jako technologicznego lidera.
 - Wzrost zainteresowania kulturą japońską na świecie (manga, anime).
-

15

EPOKA REIWA

(2019 – obecnie)

- Trwająca obecnie epoka za panowania cesarza Naruhito.
- Wyzwania związane z demografią, pandemią COVID-19 i globalizacją.
- Kontynuacja innowacji technologicznych.

PRAWO JAPOŃSKIE NA TLE HISTORYCZNYM

- W historii prawa japońskiego można wyróżnić:
- **okres jurysprudencji klasycznej**
(ok. 600- 1868),
 - **okres jurysprudencji ery przemiany**
(1868 – 1945),
 - **jurysprudencji nowoczesnej**
(od 1945 do chwili obecnej).

Dzisiejszą kulturę prawną Kraju Kwitnącej Wiśni można przyporządkować do kultury prawa stanowionego, która łączy wzory europejskie z amerykańskimi, a jednocześnie zachowuje elementy rodzimego prawa zwyczajowego.

Z CZEGO TO WYNIKA?

KODEKS TAIHO: RITSU – RYō

- Ritsu – „zbiór norm karzących”.
- Ryō – „zbiór norm napominających”, później „normy prawa administracyjnego”.
- Kodeksy na wzór norm chińskich (dyn. Tang).

- ▶ Czas feudalizmu: system **ritsu – ryō** był nadal stosowany, ale tylko w zakresie zarezerwowanym dla dworu cesarskiego.
- ▶ **Prawo zwyczajowe.**
- ▶ ***Bushidō*** – droga samurajów (zasady moralne klasy samurajów).
- ▶ 1232 r. – Goseibai – shikimoku: zbiór norm administracyjnych i karnych; cel: zapobieganie konfliktom społecznym, a nie przyznanie racji jednej ze stron.
- ▶ Kodeks Jōei w 1232 r. liczył 51 artykułów; dot. głównie stosunków pomiędzy samurajami.

W 1615 * roku
w okresie rządów
Tokugawa weszły
w życie kodeksy
samurajów w zakresie
prawa publicznego
(buke shohatto, jap.)
i prawa publicznego
dworu cesarskiego
(kuge shohatto, jap.).

Kodeks bukkeshohatto regulował
sposób postępowania w życiu
prywatnym z uwzględnieniem
instytucji małżeństwa i stroju.
Kodeks ten zakazywał także
krzewienia religii chrześcijańskiej.
Uzupełniany o dodatkowe
regulacje w 1710 r. składał się
z 17 artykułów, które szogunowie
zatwierdzali jako obowiązujące
prawo aż do 1859 r.

Kugesohatto - fundament
ustroju politycznego Japonii
w latach 1615–1868.
Ograniczał swobodę cesarza
oraz zakazywał mu
opuszczanie stolicy – Kioto.
Kodeks zawierał także reguły
dotyczące obsadzania
stanowisk na dworze
cesarskim, awansów oraz
dobrze odpowiednich strojów.

RECEPCJA PRAWA EUROPEJSKIEGO

WYBÓR ODPOWIEDNIEGO PRAWA

WPŁYWY PRAWA FRANCUSKIEGO

WPŁYWY PRAWA NIEMIECKIEGO

KONSTYTUCJA MEIJI Z 1889 R. (CESARZ)

WPŁYW PRAWA AMERYKAŃSKIEGO OD 1945 R.

KONSTYTUCJA SHOWA Z 1947 R.
(ZMIANA POZYCJI CESARZA)

ŹRÓDŁA JAPOŃSKIEGO PRAWA

PRAWO JAPOŃSKIE – system hybrydowy: cechy prawa stanowionego, w którym funkcję formalnych źródeł prawa pełnią akty normatywne.

- **Konstytucja** (*Kenpō*)
- Umowy międzynarodowe (*jōyaku*)
- Ustawy (*hōritsu*)
- powszechnie obowiązujące akty wykonawcze, występujące w postaci rozporządzeń (*meirei*), pozostawiające pewną sferę autonomii aktom prawa lokalnego ustanawianym przez organy; (*seirei*) – wiążące: rozporządzenia ministra podpisane przez premiera i promulgowane przez cesarza
- **Zasady sądowe** (*Saibansho Kisoku/Hanrei*)
- **Zwyczaj** (*Kanshū hō*)

Jeden z najbardziej zasadniczych rysów **japońskiego porządku prawnego** wiąże się z decydującą rolą autonomicznych norm społecznych, kształtowanych w mocno związanej wewnętrznie grupie (normy moralne oraz zwyczajowe) i funkcjonujących obok formalnego systemu norm prawnych.

Rola reguł społecznych często jest porównywalna z rolą litery prawa (prawa egzekwowanego przez sądy).

■ *Kanshū hō* (1) - **normy zwyczajowe**, kształtujące pierwotne oraz niezależne od norm prawnych wzory zachowań (przykład: art. 1 kodeks handlowy: *Sprawy handlowe, dla których nie ma przepisów w niniejszym Kodeksie, są regulowane zwyczajem handlowym, a jeśli nie ma zwyczaju handlowego, są one regulowane przepisami Kodeksu cywilnego*)

■ *Jōri* (2) – **zasady słuszności i zdrowego rozsądku**; znaczenie należałoby wiązać z odwołaniem się do kryteriów społecznego rozumienia sprawiedliwości, naturalnego rozumu, prawa naturalnego, ogólnych zasad prawa czy też pożądanego stanu rzeczy (*Jōri* a zasady współżycia społecznego). *Art. 1 k.c. Wykonywanie praw i obowiązków musi być zgodne z zasadami dobrej wiary i uczciwego postępowania.*

■ Zalecenia administracyjne (*gyōseishidō*)

UMOWY Z JAPOŃSKIMI PARTNERAMI

Zaufanie

Dobra reputacja
kontrahenta

Klauzula honoru

Harmonijna współpraca,
harmonijne
rozwiązywanie sporów

ZAUFANIE

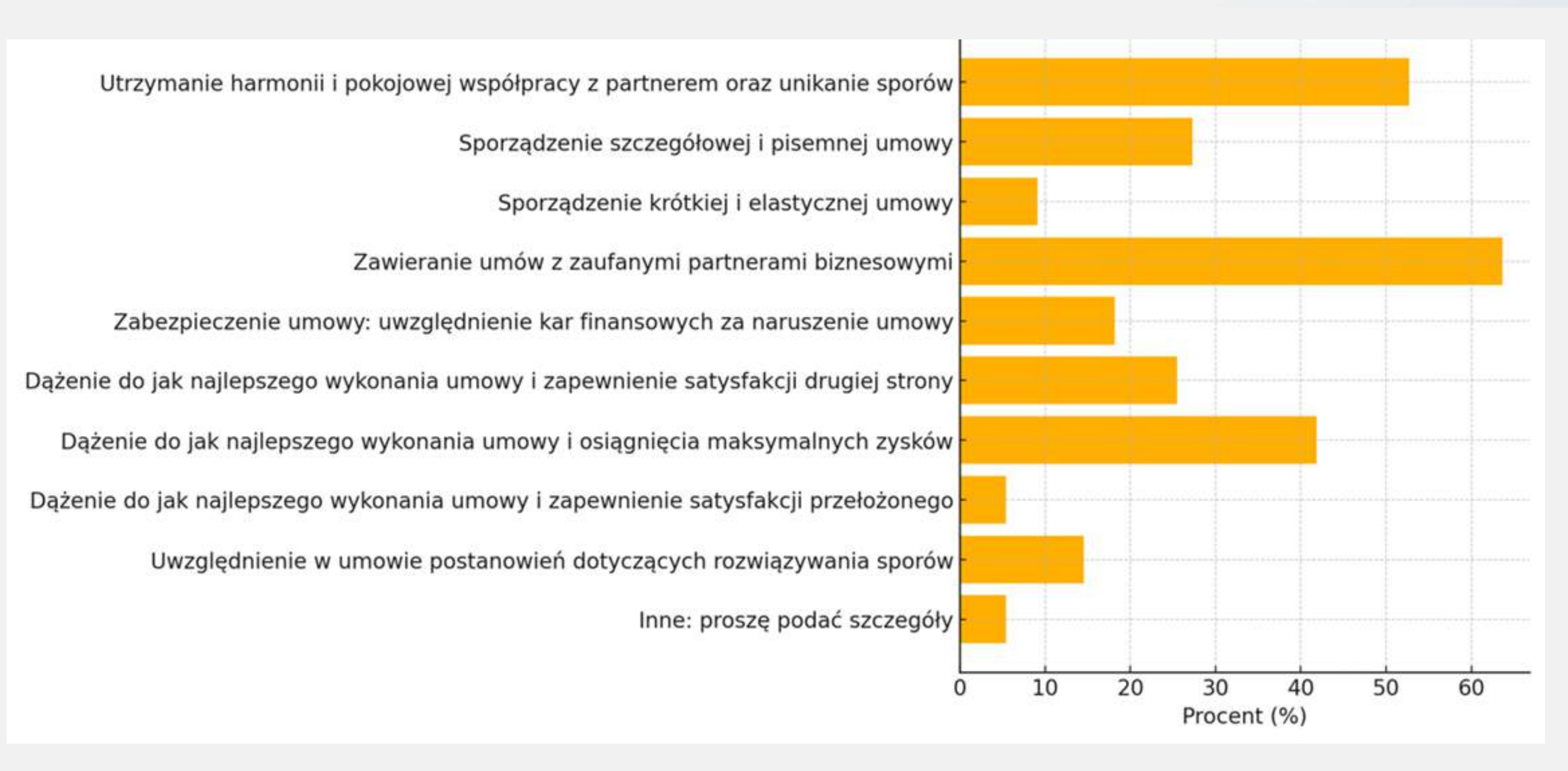
DOBRA REPUTACJA KONTRAHENTA

KLAUZULA HONORU

**HARMONIJNA WSPÓŁPRACA, HARMONIJNE
ROZWIĄZYWANIE SPORÓW**

UCHI - SOTO

CZYNNIKI ISTOTNE PODCZAS ZAWIERANIA UMOWY

KODEKS HANDLOWY

1. Umowa sprzedaży (Baibai)
2. Umowa kredytu (Kogo keisan)
3. Spółka cicha – anonymous partnerships (Tokumei Kumiai)
4. Umowa pośrednictwa (Nakadachi Eigyo)
5. Umowa agencyjna (Toiya Eigyo)
6. Umowa spedycji (Unso Toriatsukai Eigyo)
7. Umowa przewozu (Unso Eigyo)
8. Umowa depozytu (Kitaku)

KODEKS CYWILNY

1. Darowizna (Zoyo)
2. Sprzedaż (Baibai)
3. Zamiana (Kokan)
4. Pożyczka (Shohi Taishaku)
5. Najem (Chintaishaku)
6. Umowa o pracę (Koyo)
7. Umowa o dzieło (Ukeoi)
8. Umowa zlecenie (I'nin)
9. Depozyt (Kitaku)
10. Umowa spółki (Kumiai)
11. Umowa dożywocia (Shushin Teikikin)
12. Ugoda (Wakai)

遺産分割協議書

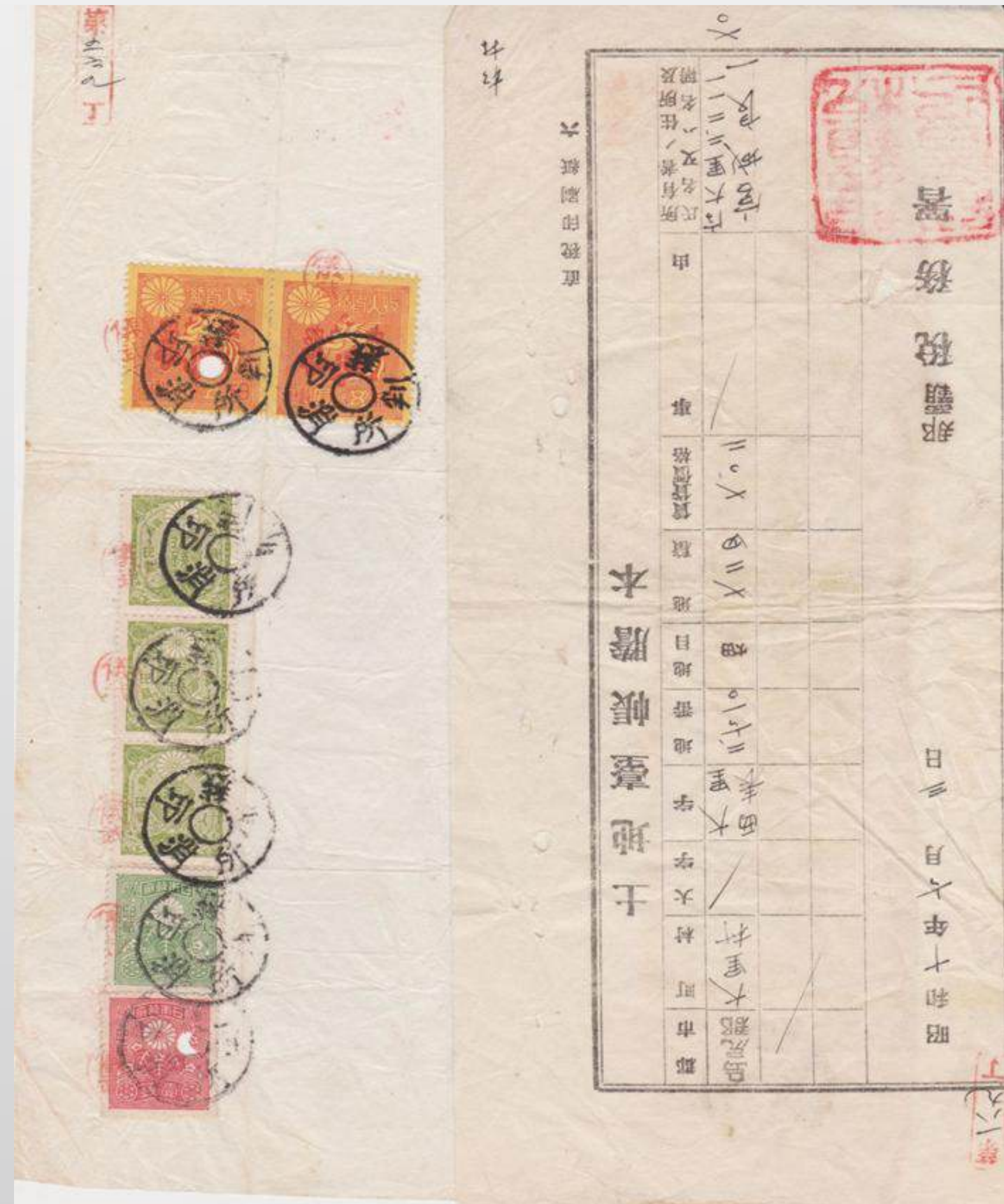

UMOWY

- zasada swobody umów
- zasada dobrej wiary i uczciwych negocjacji
- wybór formy (forma pisemna: podpis lub pieczęć hanko)

■ KKG Legal

RODZAJE SPÓŁEK W JAPOŃSKIM PRAWIE HANDLOWYM

Przepisy Kodeksu Handlowego oraz Ustawa o Spółkach

- Spółki jawne (gōmei kaisha)

- Spółki komandytowe (gōshi kaisha)

- Spółki akcyjne (kabushiki kaisha)

- Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (gōdō kaisha)

Wszystkie rodzaje spółek posiadają **osobowość prawną**.

- Oddział – umożliwia bezpośrednie prowadzenie działalności, przedstawiciel w Japonii, brak osobowości prawnej.

- Przedstawicielstwo – na cele prowadzenia działań przygotowawczych (badanie rynku, marketing).

- Współpraca z japońskim partnerem (dystrybutorem).

ROZWIĄZYWANIE SPORÓW

Rozwiązywanie sporów w Japonii i w Polsce

- Negocjacje stron – renegotjacje umowy
- Mediacja
- Ugoda Sądowa
- Postępowanie sądowe
- Postępowanie arbitrażowe
- Aspekty kulturowe

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

Aleksandra Czubak

senior associate KKG Legal
adwokat

aleksandra.czubak@kkg.pl

+48 507 022 312

Kraków

Nowa Kamienica
ul. Rakowicka 7
PL 31-511 Kraków
tel. +48 12 619 40 40

Warszawa

Budynek „Focus”
al. Armii Ludowej 26
PL 00-609 Warsaw
tel. +48 22 206 83 00

